

Uresničevanje 2. odstavka 23. člena ZNOrg

mag. Peter Cokan / mag. Vanja Jus / Aleš Strašek
MINVOS - Mreža Izobraževalnih Nevladnih
Organizacij Slovenije

Letno srečanje vsebinskih mrež nevladnih organizacij
s predstavniki ministrstev Vlade RS, 23. april 2025

*»Aktivnosti sofinancira Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega razpisa za razvoj
in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024«*

Vsebine izražajo mnenje avtorja in ne predstavljajo uradnega stališča Ministrstva za javno upravo.

Zakaj

Če želimo, da vsebinske mreže NVO prispevajo k družbeni blaginji, kohezivnosti, solidarnosti, demokratični pluralnosti in trajnostnem razvoju, kar je osrednji namen ZNOrg, je ključno, da ministrstva izpolnjujejo svoje obveznosti pri financiranju projektov in programov vsebinskih mrež kot podpornega okolja za razvoj nevladnega sektorja.

Zakon nalaga organom, da sodelujejo z vsebinskimi mrežami. Gre za sistemsko zahtevo po vključevanju NVO v oblikovanje javnih politik.

To ni zgolj dobra praksa. To je zakonska obveznost. Govorimo o **uresničevanju 4. alineje 2. odstavka 23. člena Zakona o nevladnih organizacijah**, ki od državnih organov zahteva, da **vzpostavljajo sodelovanje z vsebinskimi mrežami NVO pri pripravi zakonov, drugih predpisov in politik.**

Danes lahko kot nekdo, ki je že 30 let aktiven v nevladnem sektorju in je med drugim sodeloval pri pripravi ZNOrg, odkrito rečem :

*Praksa še zdaleč ni tam, kjer bi morala biti. **Zakon imamo. Mehanizma, ki bi dobro deloval pa še ne.***

Kronološko izhodišče

Vlada Republike Slovenije je 11. marca 2015 gostila posvet s predstavniki vsebinskih mrež nevladnih organizacij. Nevladna stran je izpostavila, da bi ukinitve financiranja vsebinskih podpornih mrež pomenila veliko osiromašenje slovenske družbe, saj bo osiromašena pot prenosa glasu civilne družbe do odločevalcev, znanje razvito v sektorju pa se bo porazgubilo.

Mag. Jurij Mezek z Ministrstva za javno upravo, je izpostavil velik pomen takšnega dialoga ter dodal, da je: *»Za naslednjo finančno perspektivo je na voljo polovico manj sredstev za krepitev NVO, kot jih je bilo do sedaj, cilj operativnega programa je krepitev NVO in postopen prenos javnih pooblastil na nevladni sektor, zato je medresorsko povezovanje nujno.«*

Mag. Peter Cokan, pobudnik in koordinator posveta je dejal: **»Proces bomo nadaljevali, država je odgovorna za to, kar dela, pa tudi za tisto, česar ne dela.«**

Nacionalno konferenco o strategiji razvoja vsebinskih mrež nevladnih organizacij je v sredo, 10. junija 2015, organiziral KONZORCIJ VSEBINSKIH MREŽ NEVLADNIH ORGANIZACIJ (NVO) z namenom, da se pokažejo potenciali nevladnih organizacij in se opredeli vloga vsebinskih mrež v prihodnje. Konferenca je potekala v pomenljivem času, ko se izteka financiranje mrež (država pa za financiranje mrež (še) ni zagotovila sredstev) in se pišeta nacionalna strategija za razvoj prostovoljstva ter Zakon o nevladnih organizacijah.

Dvanajst vsebinskih mrež je 10.6.2015 slavnostno podpisalo ustanovni akt **Konzorcija vsebinskih mrež nevladnih organizacij Slovenije**. Povezovali so se s ciljem pospeševanja zagovorništva in civilnega dialoga, zagotavljanja servisne podpore nevladnim organizacijam, krepitev vloge vsebinskih mrež, krepitev lastnih kapacitet vsebinskih mrež ter povezovanja z mediji, gospodarstvom in širšo javnostjo, vplivanja na stališča javne uprave ter gospodarstva in motiviranja nevladnih organizacij za sodelovanje.

Zakonska podlaga in namen določbe

Zakon o nevladnih organizacijah (ZNOrg), Uradni list RS, št. 21/18 v 2. odstavku 23. člena (naloge ministrstev) določa, da ministrstva na področjih, za katera so pristojna; (1) sodelujejo pri pripravi, izvajanju in vrednotenju politik, predpisov in ukrepov, ki vplivajo na razvoj in delovanje nevladnih organizacij; (2) pripravljajo in izvajajo politike, predpise in ukrepe, ki vplivajo na razvoj in delovanje nevladnih organizacij na svojih področjih; (3) pripravljajo in izvajajo ukrepe za sodelovanje države z nevladnimi organizacijami pri oblikovanju politik in predpisov na svojih področjih; (4) preko javnih razpisov financirajo projekte in programe vsebinskih mrež kot subjektov podpornega okolja, namenjenih spodbujanju razvoja nevladnih organizacij.

3. odstavek 24. člena ZNOrg (**subjekti podpornega okolja**) opredeljuje vsebinsko mrežo kot nevladno organizacijo, ki na nacionalni ravni, na ravni razvojne regije, kot jo določa zakon, ki ureja skladen regionalni razvoj, ali na ravni več občin, ki predstavljajo zaključeno prostorsko celoto, **združuje nevladne organizacije z vsebinsko istega področja in izvaja dejavnosti informiranja, svetovanja, izobraževanja, raziskovanja, zagovorništva, mreženja, promocije in podpore v korist vseh nevladnih organizacij z istega vsebinskega področja na ravni svojega delovanja.**

Kaj želimo

Okrepitev dialoga med ministrstvi in mrežami.

Vzpostavitev tipskega modela razpisa za vsebinske mreže, ki ga lahko uporabljajo vsa ministrstva.

Sistematično spremljanje izvajanja 4. alineje 2. odstavka 23. člena ZNOrg za zagotovitev večletnega financiranja in večjo stabilnost za kakovostno in neodvisno delovanje vsebinskih mrež.

V okviru projekta želimo izvesti dve ključni fazi:

Prva faza: Analiza izvajanja 4. alineje 2. odstavka 23. člena ZNOrg in ugotavljanje obsega financiranja vsebinskih mrež.

Druga faza: Sistematično širjenje primerov dobrih praks v sodelovanju z ministrstvi pri oblikovanju **tipskega modela javnega razpisa za vsebinske mreže**, ki bi lahko služil kot osnova za razpise na ministrstvih.

Kako smo se lotili zadeve

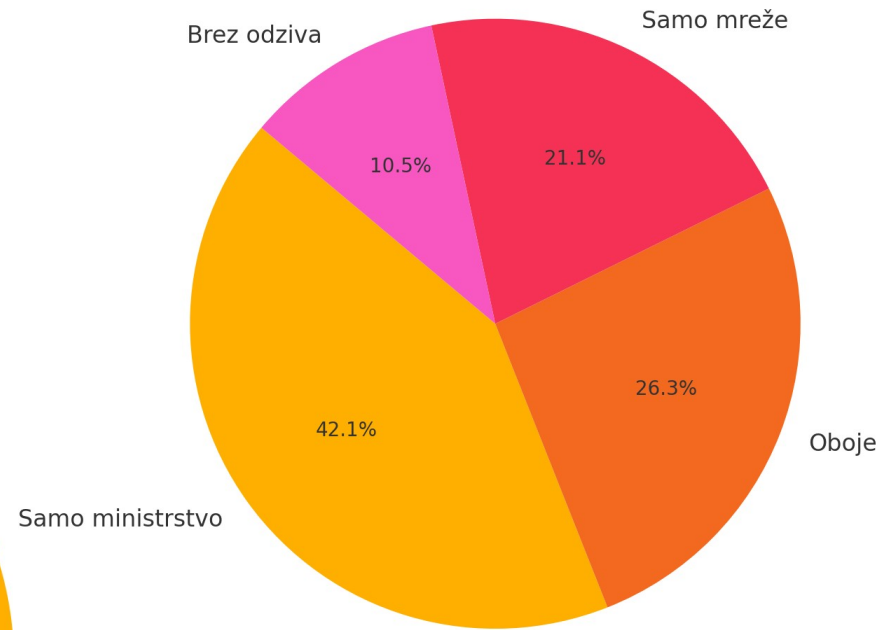
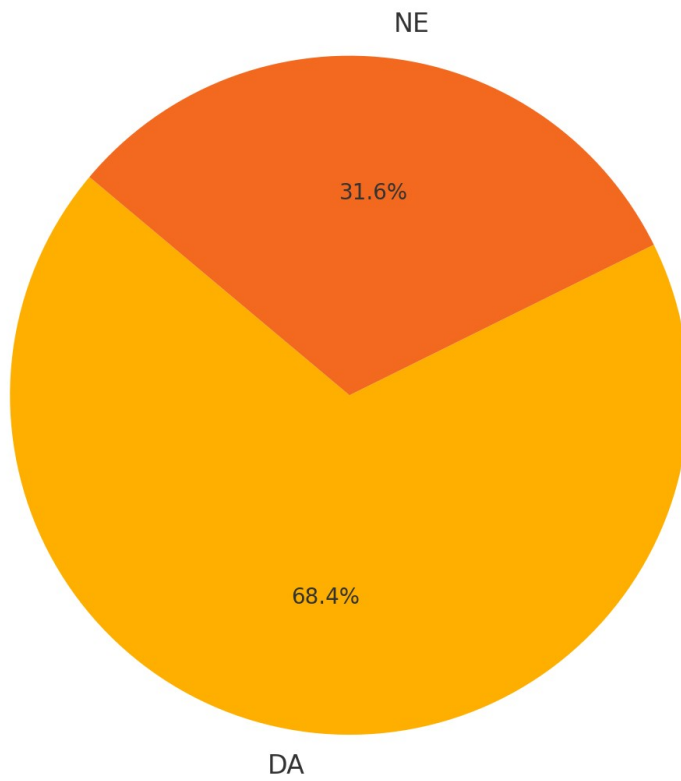
- Prevezli smo odgovornost za organizacijo LETNEGA SREČANJA VSEBINSKIH MREŽ NEVLADNIH ORGANIZACIJ S PREDSTAVNIKI MINISTRSTEV VLADE RS.
- Na vseh 19 ministrstev smo poslali dopis: Zahteva za podatke o financiranju vsebinskih mrež NVO in vabilo na letno srečanje vsebinskih mrež s predstavniki ministrstev.
- Na 12 vsebinskih mrež, ki so bile v preteklosti financirane s strani MJU in so članice konzorcija vsebinskih mrež Slovenije smo poslali prošnjo za podatke glede sodelovanja z ministrstvi in sofinanciranja.
- MJU smo zaprosili za aktivno udeležbo, uvodni nagovor in zagotovitev prostora.

Odzivi ministrstev in vsebinskih mrež

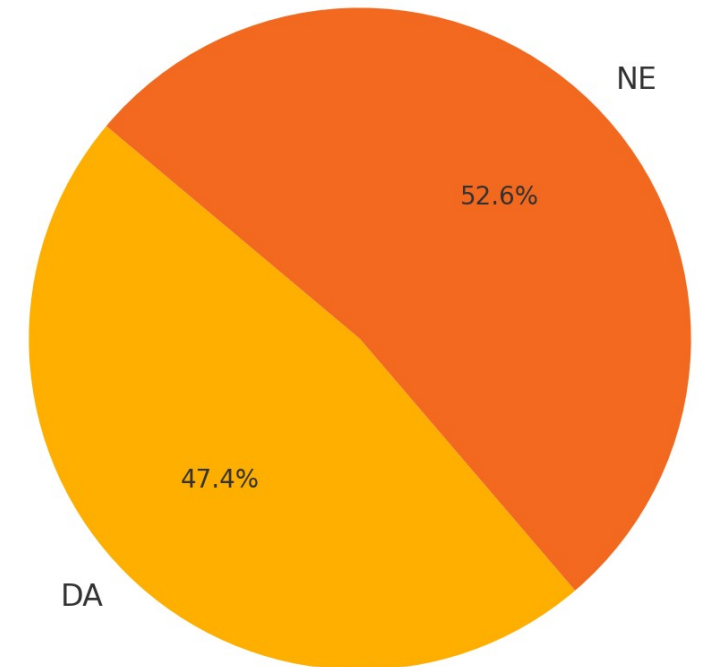
MINISTRSTVO	ODZIV MINISTRSTVA	ODZIV VSEBINSKIH MREŽ
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	DA	DA
Ministrstvo za digitalno preobrazbo	DA	DA
Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport	DA	NE
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	DA	NE
Ministrstvo za notranje zadeve	DA	NE
Ministrstvo za obrambo	DA	NE
Ministrstvo za pravosodje	DA	NE
Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije	DA	NE
Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve	DA	DA
Ministrstvo za finance	DA	NE
Ministrstvo za infrastrukturo	DA	NE
Ministrstvo za naravne vire in prostor	DA	DA
Ministrstvo za kulturo	DA	DA
Ministrstvo za javno upravo	NE	DA
Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj	NE	NE
Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo	NE	DA
Ministrstvo za solidarno prihodnost	NE	NE
Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje	NE	DA
Ministrstvo za zdravje	NE	DA

Kombinirani odzivi ministrstev in vsebinskih mrež

Odzivi ministrstev



Odziv vsebinskih mrež po ministrstvih



Pregled odgovorov ministrstev na vprašanje o financiranju VM NVO

MINISTRSTVO	POVZETEK ODGOVORA
1. Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve	Izveden javni razpis 2023–2025 v višini 90.000 EUR; prijava ni bila uspešna. V pripravi nov razpis za 2025–2028. Voden dialog z mrežo SLOGA.
2. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	Sofinanciran program Slovenske filantropije 2021–2027 v skupni višini 514.250 EUR. Program podpira prostovoljstvo.
3. Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport	Od leta 2020 ni bilo nobenih razpisov ali drugih oblik financiranja vsebinskih mrež.
4. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	Vsebinskih mrež ne sofinancirajo, ker jih ni na področju kmetijstva. Podprtih je bilo 1.423 NVO prek LEADER.
5. Ministrstvo za digitalno preobrazbo	Od leta 2021 ni bilo izvedenih javnih razpisov ali drugih oblik financiranja.
6. Ministrstvo za pravosodje	Leta 2021 izbran izvajalec PiNA za naloge kontaktne točke EU programa. Skupaj dodeljenih 74.687,62 EUR.
7. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije	Niso izvedli nobenih aktivnosti na področju financiranja vsebinskih mrež.
8. Ministrstvo za notranje zadeve	Od 2020 dalje ni bilo razpisov.
9. Ministrstvo za obrambo	Podprte mreže na področju zaščite in reševanja ter veteranov. Skupaj 37,5 mio EUR (2018–2024), vključuje tudi številne razpise in pogodbe.

Pregled odgovorov ministrstev na vprašanje o financiranju VM NVO

MINISTRSTVO	POVZETEK ODGOVORA
10. Ministrstvo za finance	Odgovorili, da zadeva ni v njihovi neposredni pristojnosti in jo odstopajo drugemu ministrstvu.
11. Ministrstvo za infrastrukturo	Odgovorili so, da se do sedaj ni izvajalo financiranje vsebinskih mrež na področju njihovega delovanja.
12. Ministrstvo za naravne vire in prostor	Mreža Plan B za Slovenijo je bila financirana v preteklosti. V letu 2023 je bil objavljen razpis, na katerega se mreža ni prijavila.
13. Ministrstvo za kulturo	Redno financirajo NVO in mreže prek razpisov za kulturne programe in projekte. Ni podatka o posebnem razpisu za mreže.
14. Ministrstvo za javno upravo	Odgovora še niso podali.
15. Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj	Ni bilo financiranja VM. V prihodnosti predvidevajo posvetovanja o tej temi.
16. Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo	Z mrežo Plan B sodelujejo. Financiranja mrež ni bilo, so pa potekali drugi razpisi na področju okolja.
17. Ministrstvo za solidarno prihodnost	Ni bilo odziva.
18. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje	Ni bilo financiranja vsebinskih mrež. Pripravljajo prenovno sodelovanje z NVO.
19. Ministrstvo za zdravje	So financirali mreže na področju zdravja. Natančnejši podatki niso priloženi.

Povzetki odgovorov vsebinskih mrež glede razpisov posameznih ministrstev

MINISTRSTVO	POVZETEK ODGOVORA VSEBINSKIH MREŽ
1. Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo	Razpisa NVO19 in NVO24 – podpora vsebinskim mrežam. Ocena: 10. Aktivnosti dovolj fleksibilne, a z enoletno prekinitvijo med razpisi.
2. Ministrstvo za digitalno preobrazbo	Od 2020 ni bilo razpisa. Večkrat uradno najavljeno, izvedene delavnice, podlaga za financiranje zapisana v področnem Zakonu o digitalni vključenosti in načrtih, a razpis ni bil izveden.
3. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	Ni objavljenega razpisa za vsebinske mreže od leta 2020.
4. Ministrstvo za zdravje	Razpisi omogočajo sodelovanje mrež (hibridni model). Ocena: 10. Omogočajo programske konzorcije. Vidni učinki, vključno z nižjo umrljivostjo.
5. Ministrstvo za naravne vire in prostor	Podoben razpis kot okolje (NVO19 in NVO24). Ocena: 9. Delno omogočeno prosto oblikovanje aktivnosti.
6. Ministrstvo za javno upravo	Razpis za podporno okolje NVO (2023–2027). Ocena: 8–10. Redno, brez prekinitev, ustrezni pogoji in vsebinska svoboda.
7. Ministrstvo za kulturo	Razpisa KPOK 2023 in 2024–2025. Ocena: 8. Podpirajo mreže, a sredstva so pogosto premajhna za prebojni učinek.
8. Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve	MZEZ redno nadgrajuje razpise in izboljšuje sodelovanje z NVO, vendar razpisi še vedno niso v celoti prilagojeni potrebam vsebinskih mrež.
9. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje	Ni jasnega razpisa za mreže. Poročilo ni izpolnjeno. Ocena in podrobnosti niso podane.

Korelacije

MINISTRSTVO IN NVO STA USKLAJENA	RAZLIKA MED ZAZNAVO NVO IN TRDITVIJO MIN.	BREZ PODROBNEGA ODGOVORA S STRANI NVO
• Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo Oboji potrjujejo obstoj razpisov (NVO19, NVO24), pozitivna ocena 10. Kljub prekinitvi NVO razumejo napor in fleksibilnost. • Ministrstvo za zdravje Ministrstvo potrjuje financiranje, NVO zelo pohvalijo učinke, ocena 10. • Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve MZEZ že pred objavo razpisov vključuje NVO v posvetovanja in postopoma nadgrajuje razpise. Za leto 2025 so predvidene izboljšave pri točkovanju zasebnega sofinanciranja. NVO: pozitiven odziv, ocena 9. • Ministrstvo za naravne vire in prostor Ministrstvo omenja preteklo financiranje; NVO to potrdijo in ocenijo z 9. • Ministrstvo za kulturo Oboji priznavajo, da obstajajo razpisi; NVO si želijo večjih zneskov, ocena 8.	• Ministrstvo za digitalno preobrazbo Ministrstvo pravi, da ni bilo razpisa. NVO dodajo, da je bil razpis večkrat najavljen in da ima zakonsko podlago v področnem zakonu. • Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Ministrstvo navaja financiranje Slovenske filantropije. NVO opozarjajo, da ni bilo razpisa posebej za vsebinske mreže.	• Ministrstvo za javno upravo Ministrstvo še ni podalo odgovora. NVO: pozitiven odziv, visoka ocena (8–10). • Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje Ministrstvo pripravlja prenovo sodelovanja. NVO: razpisov za VM ni, ocene ni.

Ugotovitve

1. Neenotna in nesistematična podpora vsebinskim mrežam

Le nekatera ministrstva (MK, MJU) sistematično financirajo mreže oziroma projekte, ki omogočajo mreženje NVO. Večina ministrstev podpore ne zagotavlja ali je le formalno odzivna.

2. Nerazumevanje koncepta vsebinskih mrež

- Odzivi ministrstev kažejo, da nekateri resorji ne vedo, kaj vsebinske mreže sploh so.
- Ponekod pod financiranje NVO štejejo tudi javne zavode ali druge nepripadajoče strukture.
- V enem primeru so kot primer financiranja mreže navedli kontaktno točko evropskega programa, ki pa jo izvaja regionalno stičišče.

3. Mreže poročajo o pozitivnih učinkih financiranja

Na področju zdravstva, okolja, prostora in kulture so mreže izpostavile koristi, kot so:

- višja kakovost dialoga s politiko,
- krepitev kapacitet za zagovorništvo,
- Dostop do zakonodajnih procesov.

Mnenje

Kaj deluje?

- Nekatera ministrstva vključujejo mreže v delovne skupine.
- Nekatere mreže imajo neposreden stik in konstruktiven dialog.

Kaj ne deluje?

- **Vloga vsebinskih mrež kot partnerja države ni dovolj prepoznana.** Mreže niso obravnavane kot strateški sogovornik v pripravi javnih politik, čeprav ZNOrg to predvideva.
- **Večina razpisov ni namenjena izključno mrežam.** Ministrstva nimajo skupnega pristopa k podpori vsebinskih mrež, kar vodi do neenakih možnosti razvoja različnih družbenih področij.
- **Podpora mrežam je izjema, ne pravilo.** Le peščica ministrstev se načrtno odziva na ZNOrg.

Kaj to pomeni za prakso?

- Določila ZNOrg niso konsistentno implementirana.
- Brez strukturiranega dialoga ni mogoče uresničevati 4. alineje 2. odstavka 23. člena ZNOrg.
- Če sodelovanje temelji le na projektih in poznavanju ljudi, potem nimamo sistema, ampak odvisnost. In brez sistema ni odgovornosti – ne na strani države, ne na strani mrež.

Izhodišča za nadaljnje delo

Uvedbo **smernic sodelovanja**, ki bodo veljale horizontalno za vse resorje z namenom vzpostavitve **okrepite dialoga** med ministrstvi in mrežami – ne le pri razpisih, temveč tudi pri strateškem načrtovanju.

Vzpostavitev tipskega modela razpisa za vsebinske mreže, ki ga lahko uporabljajo vsa ministrstva.

Sistematično spremljanje izvajanja 4. alineje 2. odstavka 23. člena ZNOrg.

Večletno financiranje za večjo stabilnost, kakovostno in neodvisno delovanje vsebinskih mrež.

Slovenija ima primere dobrih praks, ki kažejo, kako lahko sodelovanje med državo in vsebinskimi mrežami NVO prispeva k boljši javni politiki. Vendar je večina področij še vedno brez systemske podpore. Čas je, da zakonodajo začnemo uresničevati enotno in v duhu partnerstva.

»Odgovorni smo za to kar delamo, kot tudi za tisto kar ne delamo.«

Hvala za pozornost.

mag. Peter Cokan / mag. Vanja Jus / Aleš Strašek

Evropski inovacijski center UNIVERZUM MINERVA izobraževalno razvojni zavod Maribor

Vsebinska mreža „**MINVOS** - Mreža Izobraževalnih Nevladnih Organizacij Slovenije“



info@umi.si / gp@nevladni.info

www.minvos.is / www.nevladni.info
